

## ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

1

Τὰ δώδεκα ξαδέφια κ' οἱ ἔννια ἄδρεφοὶ  
 Πόλεμο νέγυρέβα δὲν εὐρίσκανε,  
 πόλεμο νάγροικῆσαν σὲ μακρὸ χωριό.  
 Κ' ἐκεῖ πού πολεμοῦσαν μέρα δὲν εἶτανε,  
 παρὰ πολὺ σκοτάδι καὶ λιανοβροχή.  
 Διψάσανε τ' ἄδρέφια νὰ πιοῦνε κρυὸ νερό,  
 πηγάδι νέγυρέβα δὲν εὐρίσκανε,  
 πηγάδι νάγροικῆσαν στὸν πλατύτραφο  
 χίλιες ὀργιές τὰβάθου κ' ἑκατὸ πλατύ.  
 Κ' ἕνας ἀπὸ τ' ἄδρέφια ὁ πιλειὸ στερνός  
 ἄραχνη νείχε μοῖρα καὶ ροιζικὸ πικρὸ  
 — Δέστε με, μπρὲ ἄδρέφια, νὰ βγάλω κρυὸ νερό...  
 — Ἀσκώστε με, μπρὲ ἄδρέφια, τ' εἶν' τὸ νερὸ πικρὸ,  
 τ' εἶναι φαρμακωμένο καὶ δὲ μπορῶ νὰ πιῶ.  
 Κ' ὄντας τὸν ἀνεβάζα νέκωπηκ' ὁ ἄλυσσος,  
 κ' ἔπεσε ὁ ἕνας μέσα καὶ μείναν οἱ ὄχτω.  
 Κ' ἕνας ἀπὸ τ' ἄδρέφια νέπνεσε πιλειό,  
 μαῦρο καβαλλικέβει μαῦρ' ὀγλήγορο.  
 Κ' ἐπῆγε νὰ περάσῃ τὸν πλατύτραφο.  
 Κόπηκεν ἡ σέλλα, τὸ σκαλόλουρο,  
 κ' ἔπεσεν ὁ ἀφέντης μέσα, βγῆκ' ὁ μαῦρος του  
 κ' ὁ μαῦρος πάει στὸ σπίτι καὶ χλιμίντρουνε  
 κ' ἡ κόρη ποῦχε πόθο τὸν ἐρώτουνε :  
 — Μαῦρε μου, παιχνιδιάρη κι ἄλογο καλὸ,  
 ἃ δὲ πᾶς νὰ μοῦ φέρῃς τὸν πολὺ ἀγαπῶ  
 πιλειὸ σου νὰ μὴν ἔρθῃς στὸ σπίτι μοναχός.  
 Καὶ τ' ἄλογο τῆς κόρης τῆς ἀπάντησε :  
 — Τὰ δώδεκα ξαδέφια κ' οἱ ἔννια ἄδρεφοὶ  
 πόλεμο νέγυρέβα δὲν εὐρίσκανε,  
 ..... (\*)



## Ο ΜΑΥΡΟΣ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑΝΤΑΚΗ

2

Χριστέ μου, τί ἑκαμάρωσε τοῦ Κωσταντάκη ὁ Μαῦρος  
 Γιατί ἔχει σέλλα ὀλόχρυση κ' ἀργυροσαλιβάρι  
 κ' ἔχει καὶ τὸ σκαλόλουρο μὲ τὸ φιλί δεμένο,  
 μὲ τὸ φιλί, μὲ τὴν ἀντρεία, μὲ τὴν πιδεξοσύνη.  
 Ὅσα κοράσια κ' ἂν διαβοῦν τὸν Κωσταντᾶ φιλοῦνε,  
 μιὰ κόρη ἀπὸ τὸ Γαλατᾶ φιλάκι δὲν τοῦ δίνει  
 κ' ἐκεῖνος ἐχολεύτηκε κ' ὄλο χολομανάει  
 κ' ἐκεῖνη τὸν ἐρώτουνε ἂν εἶναι παντρεμένος.  
 — Κόρη μου, εἴμ' ἀνύπαντρος, νὰ παντρευτῶ γυρέβω.  
 Κ' ὁ Μαῦρος του εἶταν' ἄμιλος κ' ἐκεῖ ὀμιλιὰ τοῦ βρέθη:  
 — Γλήγορα φεύγα, λίγερη, γλήγορα φέβγα κόρη  
 μὴ σὲ πλανέσῃ ὁ Κωσταντᾶς, γιατί 'ναι παντρεμένος.  
 Σὲ κάθε κάστρο νῆχει τρεῖς, σὲ κάθε χώρα πέντε

(\*) Ἐπικολοῦται τὸ τραγούδι μὲ τὰ ἴδια λόγια, ὅπως καὶ  
 στὴν ἀρχή, καὶ τελώνει ἔτσι :

Κόπηκεν ἡ σέλλα, τὸ σκαλόλουρο,  
 κ' ἔπεσε ὁ ἀφέντης μέσα κ' ἦρθα μοναχός.

καὶ μέσα στὸ σεράγι του τὴ στεφανωτικιά του.  
 Κ' ὁ Κωσταντᾶς ἀπάντησε τ' ἄλόγου του καὶ τοῦπε :  
 — Ἀγάλι, ἀγάλι, Μαῦρο μου, κ' ἃ δὲ σ' ἀντιμηδέψω,  
 κι ἃ δὲ διαβῶ νάπ' ἄλυκιές νὰ σὲ φορτώσω ἄλατι,  
 νὰ βάλω μόδια ἀπὸ τὴ μιὰ καὶ μόδια 'πὸ τὴν ἄλλη,  
 νὰ βάλω μεσοσάμαρα βουβάλα γκαστριωμένη.  
 Κ' ὅθ' εἶναι λάσπες καὶ νερὰ θὰ σὲ καβαλλικέβω  
 Κ' ὅπου εἶναι λιανοστούραρο θὰ σὲ ξεκαλιγῶνω  
 — Κάμε μου, ἀφέντη Κωσταντᾶ, κάμε μου τοῦτα κι ἄλλα,  
 τί θέ νὰν ἔρθῃ ἕνας καιρὸς νὰ γυρευτοῦμ' οἱ μαῦροι  
 νὰ τύχωμε σὲ πόλεμο, νὰ πάμῃ σὲ σεφέρι,  
 νὰ σκύψω τὸ κεφάλι μου, νὰ παίρνω τὸ δικό σου.



## Η ΣΚΛΗΡΗ ΤΟΥΡΚΙΣΣΑ

3

Μιὰ ρήγισσα, μιὰ τούρκισσα νῆδειρε τὸν ὑγιό της,  
 γιατί τὴν εἶπε τούρκισσα, γιατί τὴν εἶπε σκύλλα,  
 γιατί τὴν ἐφασκέλωσε μπροστὰ στοὺς ἀφεντάδες.  
 Τὸν ἔβαλε στὴ φυλακὴ νὰ κάμῃ πέντε μῆνες  
 καὶ παραπέσαν τὰ κλειδιά κ' ἔκαμε πέντε χρόνους.  
 Βαρέθησαν τὰ μάτια της κοιτάζοντας τὶς στρατές,  
 βαρέθηκε τὸ στόμα της ρωτώντες τοὺς διαβάτες :  
 — Διαβάτες, πού περάσατε, στρατιῶτες, πού περνάτε,  
 μὴν εἶδετε τὸ γιόκα μου τὸν πολυαγαπημένο ;  
 — Μὰ ἔχτες, προχτὲς τὸν εἶδαμε στὸν ἄμμο ξαπλωμένο.  
 Μαῦρα πουλιά τὸν τρώγανε κι ἄσπρα τὸν τριγυρίζαν.  
 Κ' ἕνα μαῦρο καλὸ πουλι δὲν ἤθελε νὰ φάῃ  
 — Φᾶτε, πουλιά μου, φᾶτε με, φᾶτε χορτάσετέ με  
 κ' ἀφήτε μου τὴ γλώσσα μου καὶ τὸ δεξί μου χέρι  
 νὰ κάμω τρία γράμματα, τρεῖς κοντυλιές μελάνι  
 νὰ στεῖλω τὴν μανούλας μου τὴν πολυκαταρούσας  
 ὅπου μ' ἐκαταριότουνε τὶς τρεῖς γιορτές τοῦ χρόνου,  
 τὸ ἀπόκρηες καὶ τὶς τυρινές καὶ τῶν ἀγιῶ Θεοδώρω.

Γαρδελάδες—Κορφῶν 1912

ΝΙΚΟΣ Δ. ΣΑΛΒΑΝΟΣ

## ΔΙΑΒΑΣΕ ΕΡΓΑΤΗ!

Ἐνα φυλλαδάκι καλογραμμένο καὶ καλοτυπω-  
 μένο, γραμμένο ἀπο ἀληθινο ἐργάτη, τὸν κ. Σπύρο  
 Παλιούρα. Λέει αρκετὲς ἀλήθειες. Μα κι' υπερβολές.  
 Τὶς συνειθισμένες πρὸ παιδιοῦ ἀπειρα κι' ἀμελέτη-  
 τα, καθὼς τὸν κ. Τρανο καὶ κ. Γιανιο, ἀντιγράφουν  
 ἀπο ξένα συγγράματα χωρὶς νὰν τα ἐννοοῦνε. Ἡ ἰ-  
 δέα λ. χ. πῶς ὁ κεφαλαιούχος εἶναι πάντα κακὸς  
 ἄνθρωπος εἶναι κολοκυθένια. Μπορεῖ νὰ εἶναι πολὺ  
 καλὸς μάλιστα, ἀφοῦ τὸ κεφάλαιό του συχνὰ σημαί-  
 νει νοημοσύνη, φιλέργεια, οἰκονομία. Ἄν δὲν ἔχεις  
 κεφάλαια, δὲν ἔχεις περίσεμα· δίχως ἀτομικὰ περι-  
 σέματα, ἔχεις ἔθνος φτωχὸ καὶ μπαίγνιο τῶν ἄλλων.  
 Ὅ τι ἐπρεπε νὰ κοιτάξουν οἱ ἐργάτες—τουλάχισι-